

Değerler Eğitime İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

*Eyüp Bozkurt*¹

Özet: Değerler bireyin toplum içerisinde yer edinebilmesini sağlayan unsurlardır. Toplum içerisinde yaşayan bireylerin toplum ile barışık ve sağlıklı bir ilişki yürütebilmesi için toplum tarafından kabul edilmiş olan değerlere sahip olması gerekmektedir. Bu değerlerin öğretiminde en önemli görevler de aile ve okullara düşmektedirler. Bireyin dünyaya gelmesi ile birlikte ailede başlayan değerler eğitimi çocukların okul yaşına gelmesi ile okullarda devam etmektedir. Okullar yürütmüş olduğu değerler eğitimi programı ile çocuklara değerleri kazandırmaya çalışmakta ve bu değerlerin içselleştirmesini sağlamaktadır.

Bu araştırma değerler eğitime ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini almak amacıyla yapılmıştır. Araştırma tarama modelinde olup betimsel bir nitelik arz etmektedir. Araştırma verilerinin toplanması amacı ile anket formu hazırlanmış ve 350 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen verileri çözümlemede "aritmetik ortalama", "yüzde" ve "frekans" kullanılmıştır. Ayrıca öğretmen görüşlerinin, demografik verilere dayalı değişkenlerden etkilenme derecesi de bağımsız gruplar t testi, anova testleri ile test edilmiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenler değerler eğitimi hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını, öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda örnek kişiler olması gerektiğini, akademik başarı kadar değerler eğitiminin de önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Yine araştırmaya katılan öğretmenler medyanın değerler eğitimi de önemli bir etkiye sahip olduğunu ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Değerler, Değerler ve Öğretmenler

DOI: 10.29329/mjer.2019.210.17

Classroom Teachers' Opinions On Values Education

Abstract: Values are the elements that enable the individual to gain a place in the society. The individuals living in the society should have the values accepted by the society in order to have a healthy and peaceful relationship with the society. The most important task in teaching these values falls to families and schools. When the individual comes into the world, values education that start in the family continue in schools with the children reaching the school age. With values education program, schools are trying to make children gain and internalize these values.

This study was carried out in order to receive the opinions of the classroom teachers about values education. The study has a survey model and a descriptive nature. A questionnaire form was prepared and applied to 350 classroom teachers in order to collect the research data. "Arithmetic mean", "percent" and "frequency" were used to analyze the data obtained from the study. In addition, the degree to which teacher opinions are affected by variables based on demographic data was tested with independent samples t-test and anova tests. When the results of the study are analyzed, teachers participating in the study stated that they have sufficient knowledge about values education, that teachers should be exemplary individuals in terms of values education and that

---

¹ Eyüp Bozkurt, Dr., Department of Basic Education, Firat University, ORCID: 0000-0001-8009-3478

İrtibat Yazarı: ebozkurt@firat.edu.tr

values education is also as important as academic achievement. Again, the teachers who participated in the study stated that the media has a significant effect on values education.

Keywords: Values Education, Values, Values and Teachers

GİRİŞ

Değerler, insanların karar vermesine yardımcı olan kavramlardır. Yaşadığımız toplum içerisinde bu kararlar iyi doğru, kötü çirkin gibi birçok başlığı kapsayabilir. Değerler, adil yaşam kavramına atıfta bulunarak, neyin iyi neyin kötü olduğuna dair bir yargıdır (Veugelers ve Vedder, 2003: 379). Bu açıdan bakıldığında zaman değerler bir yargıya varma sürecinde etkili olan kavramlardır da denilebilir. Bireylere göre değerler genellikle, iyi, doğru ve önemli olarak kabul edilir (Nguyen, 2016: 33). Çünkü değerler insanların iyi birer birey olmasını sağlayan kavramlardır. Değerler, toplumu oluşturan bireylere, nelerin önemli olduğunu, nelerin tercih edilmesi gerektiğini ve kısaca nasıl yaşanılması gerektiğini belirtir (Akbaş, 2008: 10). Birey tarafından yapılan bu tercihler toplum içerisinde nasıl yer edinebileceğini ve yaşam şeklini de belirler. Birey eğer toplum tarafından kabul görmüş davranışları sergiler ise değerlere uygun hareket etmiş olur ve tercihini değerlerden yana kullanmış olur. Değerler, bir davranış biçimini öbürüne tercih etmede önemli bir rol üstlenmektedir (Sarı, 2005: 76). Değerler sayesinde insanlar davranışlarına ve düşüncelerine yön verebilirler. “Değerler duyuşsal alan içerisinde yer alan düşünce ve eylemlerimizi etkileyen, onlara yön veren zihinsel olgulardır” (Demircioğlu ve Tokdemir, 2008: 71). Duyuşsal alanı doğrudan etkileyerek yaşama ve insana yön veren değerler sosyal yaşamın nasıl olacağını da belirlemektedir. Çünkü değerler sosyal davranış olarak adlandırılan hemen hemen tüm davranış türlerinin belirleyici etkenidir (İşcan, 2007: 21). Değerler insanı ve dolayısıyla toplumu etkilediği için sosyal yaşam ile iç içe geçen kavramlardır. Sosyal davranışlarımızın birçoğunu sahip olduğumuz değerlerimiz sayesinde oluştururuz. Aynı zamanda değerler, sosyal yapının doğasına ve özelliklerine karar veren temellerdir (Dasari, 2017: 1403). Sosyal yaşam ve değerler çift yönlü bir etkileşim içerisinde. Bu çift yönlü etkileşim insanların sahip olduğu değerleri ve sosyal yaşamını belirleyerek ortak noktalar oluşturmasını sağlarlar. İnsanlar ve toplum arasında ortak noktalar arttıkça ortak yaşama kültürü de artacak ve toplumun temel kültürünü oluşturacaktır. Değerler, belirli tercihlerin bulunduğu kültürün kalbini oluşturur (Ülavere ve Tammik, 2017: 130). Değerler toplumun yapısını, sosyal dokusunu, kültürel kodlarını belirlemenin yanında bireysel birçok özellikte insanlara katar. Değerler, bireye kendisini tanıma, egosunu aşan bir benlik geliştirme ve hayat gayesini belirlemede destek olur (Meydan, 2012: 106). Kendisini doğru bir şekilde tanımış olan birey ne yapabileceğini ve nasıl bir birey olduğunu kavrar ve hareketlerini yaşamını buna göre dizayn eder. Bireyin iç dünyasında oluşturmuş olduğu değer algısı bireye yön veren en önemli unsurlardır. Bireylerin içsel değerlerini yalnızca bireysel karara bağlı olduğunda tamamen tahmin etmek oldukça zordur. (Kumar, 2017: 17). Birey ancak içsel değerlerini yaptığı davranışlar, söylediği sözler ile ortaya

çıkarabilir ve bizlerinde kendisini tanımasını sağlayabilir. Tüm yönleri ile değerlere bakıldığı zaman değerler bireyi, bireyin yaşamını, bireyin düşüncelerini, toplumu, sosyal yaşamı, kültürel kodları gibi bütün unsurları etkilediği görülmektedir. Bütün bu başlıklar incelendiğinde değerlerin eğitimi de büyük önem kazanmaktadır. Çocuğun dünyaya gelmesi ile birlikte başlayan değerler eğitimi, çocuğun okula başlaması ile birlikte okullarda ve plan program sayesinde devam etmektedir.

Okullar değerler eğitimi yürütmeye ve devamlılığını sağlamada önemli bir rol üstlenmektedir. Okullar vermiş olduğu eğitim ile çocuğu hayata hazırlamakta ve sosyal yaşam becerilerini edinmesinde önemli roller üstlenmektedir. Eğitimin en önemli amacı, kişisel ve sosyal uyum için gerekli becerilerin, kişiye kazandırılmasıdır (Sapsağlam, 2015: 23). Okullar vermiş oldukları eğitimler ile kişilere kişisel ve sosyal becerileri kazandırırken değerlerin temel işlevlerinden ve özelliklerinden de faydalanmaktadırlar. Okullar yürütmüş oldukları değerler eğitimi programları ile çocukların geleceklerini inşa etmektedirler. Eğitim ortamı olan okullar, genç nesillerin karakterini inşa edecek yerlerdir (Komalasari, Saripudin ve Masyitoh, 2014: 166). bireylerin karakteri inşa edilirken yaşanılan toplumun benimsemiş olduğu değerler çerçevesinde öğretmenler tarafından eğitimler gerçekleştirilmekte ve planlanmaktadır. Bu sebepten dolayı öğrencilerin duyuşsal özelliklerinin geliştirilmesi ve onlara belirli değerlerin kazandırılması sürecinde öğretmenlere önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir (Çengelci, 2010: 28). Özellikle ilkökul seviyesindeki öğrenciler öğretmenlerini daha fazla rol model almakta ve öğretmeni mutlak bir otorite olarak görmektedir. Sınıf içerisinde yapılan veya yapılmayan davranışlar öğrenciyi doğrudan etkilemekte ve değerler eğitimine yön vermektedir. Okullar ve okullardaki öğretmenler değerler eğitiminde bireysel büyük bir etkiye sahiptir (Halstead, 1996: 11). Bu etki öğrencinin karakterinin inşası sürecine doğrudan etki edecek bir yapıdadır. Öğretmenlerin sorumlu olduğu yaş grubunun gelişim özelliklerinden, yaşadığı çevrenin sahip olduğu değerlerde haberdar olması değerler eğitimi etkiler. Öğrenci üzerinde ki etkisi düşünüldüğünde öğretmenlerin, öğrencinin yaşının ve gelişim aşamalarının farkında olmaları ve bu aşamalara uygun olarak müfredatta değerler eğitimi öğretmeleri için eğitilmeleri gerekmektedir (Wells, 2011: 185). Yapılacak bu eğitimler öğretmenin değerler eğitimi hakkında yeterli bilgiye ve donanıma sahip olmasına vesile olacaktır. Çünkü değer temelli bir eğitim öğretmeni olmak zaman ve tecrübe gerektirir (Mergler ve Lane, 2012: 78). Bu tecrübeye sahip olan öğretmenler sağlıklı ve verimli bir değerler eğitimi yürütmüş olacaklardır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma da değerler eğitimine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerin almak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç ile değerler eğitimi ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri alınarak değerlendirilmiştir Amacın gerçekleştirilmesine yönelik aşağıda ki alt amaçlara cevap aranmıştır.

- Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri değerler eğitimi hakkında ne düşünüyor?

- Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre değerler eğitimine ilişkin görüşlerinde farklılık var mıdır?
- Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre değerler eğitimine ilişkin görüşlerinde farklılık var mıdır?
- Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mezun olunan okul türü değişkenine göre değerler eğitimine ilişkin görüşlerinde farklılık var mıdır?
- Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görev yeri değişkenine göre değerler eğitimine ilişkin görüşlerinde farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Değerler eğitimine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini incelemeyi amaçlayan araştırma tarama modelinde olup betimsel bir nitelik arz etmektedir. “Bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama araştırması denir” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirci, 2009: 16). Ersoy, (2013: 362) belirttiği gibi tarama modelleri geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı olduğu için bu çalışma da tarama modelinde hazırlanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Elazığ ilinde görev yapan 350 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo.1. Çalışma Grubuna İlişkin Kişisel Bilgiler

		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	191	54,6
	Erkek	159	45,4
Mezun Olunan Okul Türü	Diğer (Lisans)	72	20,6
	Eğitim Fakültesi Lisans	277	79,4
Mesleki Kıdem	1-10Yıl	182	52,0
	11-20 Yıl	93	26,6
Görev Yeri	21 ve Üstü	75	21,4
	Köy	76	21,7
	İlçe Merkezi	151	43,1
	İl Merkezi	123	35,1

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin % 54,6’ nin kadın, % 45,4’ nün erkek öğretmen olduğu görülmektedir.

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %20,6’ nın Diğer (Lisans), % 79,4’ nün Eğitim Fakültesi Lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine göre % 52,0' nin 1-10 yıl, % 26,6' nin 11-20 yıl, % 21,4' nün 21 ve üstü kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yeri değişkenine göre % 21,7' nin köy, % 43,1' nin ilçe merkezi, %35.1' nin il merkezinde görev yaptığı görülmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler Merter ve Bozkurt (2014) tarafından oluşturulan anket formuyla elde edilmiştir. Anket formu toplam 2 bölümden oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümünde demografik veriler bulunmaktadır. Bu demografik verilere dayalı olarak görüş maddeleri karşılaştırılmıştır. Anketin ikinci bölümünde ise değerler eğitimine ilişkin görüşlerin yer aldığı 21 madde bulunmaktadır. Ankette beşli likert tipi ölçek kullanılmış ve değerlendirme buna dayalı olarak yapılmıştır. Verilerin analizinde SPSS istatistik paket programından faydalanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verileri çözümlemede “aritmetik ortalama”, “yüzde” ve “frekans” kullanılmıştır. Ayrıca öğretmen görüşlerinin, demografik verilere dayalı değişkenlerden etkilenme derecesi de bağımsız gruplar t testi, anova testleri ile test edilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Değerler Eğitimine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo.2. Değerler Eğitimine İlişkin Sonuçlar

Değerler Eğitimine İlişkin Maddeler	Katılım Durumu (%)					Hiç Katılmıyorum	$\bar{X}$	ss
	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum			
1 Değerler eğitiminde yeterli bilgiye sahibim.	40,0	46,0	12,9	1,1	-	4,24	0,71	
2 Üniversitelerde değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde eğitim verilmektedir.	11,1	20,6	42,0	18,6	7,7	3,08	1,06	
3 Değerler eğitiminde kullanılacak yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahibim.	22,3	43,6	27,5	5,7	0,9	3,88	0,87	
4 Değerler eğitiminde okul aile işbirliği kurulmalıdır.	63,8	27,6	6,0	1,7	0,9	4,51	0,76	
5 Değerler eğitimi okulların esas görevi olarak görülmelidir.	39,8	36,4	15,5	6,0	2,3	4,05	0,99	
6 Değerler eğitimi akademik başarı kadar önemlidir.	53,0	32,1	10,9	2,6	1,4	4,32	0,87	
7 Öğretmenler değer eğitiminde örnek kişi olmalıdırlar.	67,5	25,0	6,9	0,6	-	4,59	0,64	
8 Değer eğitiminde en önemli olan şey değerleri yaşamaktır.	60,5	33,0	6,0	0,6	-	4,53	0,63	
9 Medyanın, değerler eğitiminde önemli bir etkisi vardır.	55,6	29,4	10,7	3,5	0,9	4,35	0,86	
10 Okulda değerler eğitimi belli plan program	54,0	36,8	6,9	1,7	0,6	4,41	0,74	

	çerçevesinde yapılmalıdır.								
11	Değerler eğitiminde öğretmenler model olmalıdır.	64,5	28,9	4,3	2,0	0,3	4,55	0,69	
12	Değerler eğitimi okuldaki tüm birimlerin işbirliğini gerektirmektedir.	59,7	30,8	8,1	1,2	0,3	4,48	0,71	
13	Toplumsal problemlerin birçoğu değerler eğitiminin yeterince uygulanmamasından kaynaklanmaktadır.	50,0	34,0	13,7	1,4	0,9	4,30	0,82	
14	Değerler eğitimi günümüz teknolojik gelişmelerine paralel olarak programlanmalı ve yürütülmelidir.	45,7	38,2	12,9	2,3	0,9	4,25	0,83	
15	Değerler eğitimi için öncelikle demokratik bir sınıf ortamı oluşturulmalıdır.	54,8	38,3	5,8	0,3	0,9	4,45	0,69	
16	Değerler eğitimi ile ilgili eğitim fakültelerinde lisans programlarında ders olmalıdır.	50,6	38,7	8,1	1,4	1,2	4,36	0,78	
17	Okullarda değerler eğitimi akademik başarılar göre geri planda kalmaktadır.	42,1	34,0	20,5	2,6	0,9	4,13	0,88	
18	İlkokul ders kitaplarında değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde etkinlikler bulunmaktadır.	17,5	22,7	35,9	19,3	4,6	3,29	1,10	
19	İlkokul programlarında değerler eğitimi ile ilgili kazanımlar yeterli değildir.	19,6	37,2	32,3	8,6	2,3	3,63	0,96	
20	Okullardaki değerler eğitiminin verimli olmadığını düşünüyorum.	16,6	29,4	37,5	12,2	4,4	3,41	1,04	
21	Değerler eğitiminde kendimi yeterli görmekteyim.	28,0	45,1	22,0	4,0	0,9	3,95	0,86	

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin, “Değerler eğitiminde yeterli bilgiye sahibim” maddesine ($\bar{X}=4,24$), “Değerler eğitiminde okul aile işbirliği kurulmalıdır” maddesine ($\bar{X}=4,51$), “Değerler eğitimi akademik başarı kadar önemlidir” maddesine ($\bar{X}=4,32$), “Öğretmenler değer eğitiminde örnek kişi olmalıdırlar” maddesine ($\bar{X}=4,59$), “Değer eğitiminde en önemli olan şey değerleri yaşamaktır” maddesine ($\bar{X}=4,53$), “Medyanın, değerler eğitiminde önemli bir etkisi vardır” maddesine ($\bar{X}=4,35$), “Okulda değerler eğitimi belli plan program çerçevesinde yapılmalıdır” maddesine ($\bar{X}=4,41$), “Değerler eğitiminde öğretmenler model olmalıdır” maddesine ($\bar{X}=4,55$), “Değerler eğitimi okuldaki tüm birimlerin işbirliğini gerektirmektedir” maddesine ($\bar{X}=4,48$), “Toplumsal problemlerin birçoğu değerler eğitiminin yeterince uygulanmamasından kaynaklanmaktadır” maddesine ($\bar{X}=4,30$), “Değerler eğitimi günümüz teknolojik gelişmelerine paralel olarak programlanmalı ve yürütülmelidir” maddesine ($\bar{X}=4,25$), “Değerler eğitimi için öncelikle demokratik bir sınıf ortamı oluşturulmalıdır” maddesine ($\bar{X}=4,45$), “Değerler eğitimi ile ilgili eğitim fakültelerinde lisans programlarında ders olmalıdır” maddesine ($\bar{X}=4,36$) tamamen katılıyorum düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Yine tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin “Değerler eğitiminde kullanılabilecek yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahibim” maddesine ($\bar{X}=3,88$), “Değerler eğitimi okulların esas görevi olarak görülmelidir” maddesine ($\bar{X}=4,05$), “Okullarda değerler eğitimi akademik başarılar göre geri planda kalmaktadır” maddesine ($\bar{X}=4,13$), “İlkokul programlarında değerler eğitimi ile ilgili kazanımlar yeterli değildir” maddesine ($\bar{X}=3,63$), “Okullardaki değerler eğitiminin verimli olmadığını düşünüyorum” maddesine ($\bar{X}=3,41$),

“Değerler eğitiminde kendimi yeterli görmekteyim” maddesine ($\bar{X}=3,95$) katılıyorum düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Yine tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin “Üniversitelerde değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde eğitim verilmektedir” maddesine ($\bar{X}=3,08$), “İlkokul ders kitaplarında değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde etkinlikler bulunmaktadır” maddesine ($\bar{X}=3,29$) maddesine kısmen katılıyorum düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Değerler Eğitimine İlişkin t Testi Bulguları ve Yorumları

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda bir madde de fark bulunmuş ve tablo 3 de verilmiştir.

Tablo.3. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Değerler Eğitimine İlişkin t Testi Sonuçları

MN	Kadın			Erkek			t	p
	n	$\bar{X}$	ss	n	$\bar{X}$	ss		
8	190	4,59	0,61	159	4,45	0,65	1,99	0,047

p<.05

Cinsiyet değişkenine göre yapılan t testi sonucunda anlamlı farklılık çıkan 8. madde bu bölümde yorumlanmıştır. Tablo 3 incelendiğinde 8. madde olan; “Değer eğitiminde en önemli olan şey değerleri yaşamaktır” maddesini araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. [t=-1,99; p<.05]. Bu madde kadın öğretmenler tarafından ($\bar{X}=4,59$) tarafından erkek öğretmenlere göre ($\bar{X}=4,45$) daha fazla kabul edilmiştir.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Olunan Okul Türü Değişkenine Göre Değerler Eğitimine İlişkin t Testi Bulguları ve Yorumları

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin mezun olunan okul türü değişkenine göre yapılan analiz sonucunda yedi madde de fark bulunmuş ve tablo 4 de verilmiştir.

Tablo.4. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Olunan Okul Türü Değişkenine Göre Değerler Eğitimine İlişkin t Testi Sonuçları

MN	Diğer (Lisans)			Eğitim Fakültesi (Lisans)			t	p
	n	$\bar{X}$	ss	n	$\bar{X}$	ss		
1	72	4,44	0,78	277	4,19	0,69	2,65	0,008
2	72	3,44	1,22	277	2,99	1,00	3,24	0,001
3	72	4,11	0,94	276	3,72	0,84	3,38	0,001
14	72	4,51	0,73	275	4,18	0,84	2,97	0,003
15	71	4,63	0,61	275	4,41	0,71	2,41	0,016
20	70	3,77	1,05	273	3,32	1,01	3,21	0,001
21	72	4,23	0,92	273	3,87	0,82	3,21	0,001

p<.05

En son mezun olunan okul türü değişkenine göre yapılan t testi sonucunda anlamlı farklılık çıkan 1,2,3,14,15,20 ve 21. maddeler bu bölümde yorumlanmıştır. Tablo 4 incelendiğinde 1. madde olan; “Değerler eğitiminde yeterli bilgiye sahibim.” maddesini araştırmaya katılanların mezun olunan okul türü değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. [$t=-2,65$; $p<.05$]. Bu madde Diğer (lisans) mezunu öğretmenler tarafından ($\bar{x}=4,44$) tarafından Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlere göre ($\bar{x}=4,19$) daha fazla kabul edilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde 2. madde olan; “Üniversitelerde değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde eğitim verilmektedir” maddesini araştırmaya katılanların mezun olunan okul türü değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. [$t=-3,24$; $p<.05$]. Bu madde Diğer (lisans) mezunu öğretmenler tarafından ($\bar{x}=3,44$) tarafından Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlere göre ($\bar{x}=2,99$) daha fazla kabul edilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde 3. madde olan; “Değerler eğitiminde kullanılabilir yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahibim.” maddesini araştırmaya katılanların mezun olunan okul türü değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. [$t=-3,38$; $p<.05$]. Bu madde Diğer (lisans) mezunu öğretmenler tarafından ($\bar{x}=4,11$) tarafından Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlere göre ($\bar{x}=3,72$) daha fazla kabul edilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde 14. madde olan; “Değerler eğitimi günümüz teknolojik gelişmelerine paralel olarak programlanmalı ve yürütülmelidir.” maddesini araştırmaya katılanların mezun olunan okul türü değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. [$t=-2,97$; $p<.05$]. Bu madde Diğer (lisans) mezunu öğretmenler tarafından ($\bar{x}=4,51$) tarafından Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlere göre ($\bar{x}=4,18$) daha fazla kabul edilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde 15. madde olan; “Değerler eğitimi için öncelikle demokratik bir sınıf ortamı oluşturulmalıdır.” maddesini araştırmaya katılanların mezun olunan okul türü değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. [$t=-2,41$; $p<.05$]. Bu madde Diğer (lisans) mezunu öğretmenler tarafından ($\bar{x}=4,63$) tarafından Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlere göre ($\bar{x}=4,41$) daha fazla kabul edilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde 20. madde olan; “Okullardaki değerler eğitiminin verimli olmadığını düşünüyorum” maddesini araştırmaya katılanların mezun olunan okul türü değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. [$t=-3,21$; $p<.05$]. Bu madde Diğer (lisans) mezunu öğretmenler tarafından ($\bar{x}=3,77$) tarafından Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlere göre ($\bar{x}=3,32$) daha fazla kabul edilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde 21. madde olan; “Değerler eğitiminde kendimi yeterli görmekteyim.” maddesini araştırmaya katılanların mezun olunan okul türü değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. [$t=-3,21$; $p<.05$]. Bu madde Diğer (lisans) mezunu

öğretmenler tarafından ($\bar{x}=4,23$) tarafından Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlere göre ($\bar{x}=3,87$) daha fazla kabul edilmiştir.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Değerler Eğitimine İlişkin F Testi Bulguları ve Yorumları

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin görev yeri değişkenine göre yapılan analiz sonucunda yedi madde de fark bulunmuş ve tablo 5 de verilmiştir.

Tablo.5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Değerler Eğitimine İlişkin F Testi Sonuçları

M. No	Köy (a)		İlçe Merkezi (b)		İl Merkezi (c)		Varyans		Fark Olan Gruplar (Scheffe)
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	F	p	
1	4,21	0,59	4,11	0,75	4,43	0,70	7,42	0,001	b ve c
2	3,27	0,97	2,84	1,03	3,26	1,10	6,98	0,001	a ve b, b ve c
3	3,84	0,83	3,60	0,87	4,04	0,85	8,98	0,000	b ve c
5	4,31	0,73	4,03	1,02	3,90	1,08	3,95	0,020	a ve c
6	4,44	0,73	4,40	0,73	4,15	1,07	3,78	0,024	a ve c, b ve c
18	3,57	0,91	3,73	0,91	3,29	1,10	3,12	0,045	a ve b, a ve c
21	3,90	0,89	3,77	0,82	4,20	0,82	9,06	0,000	b ve c

p<.05

Yapılan varyans analizi sonucunda görev yeri değişkenine göre anlamlı fark çıkan 1,2,3,5,6,18 ve 21 maddeler bu bölümde yorumlanmıştır. İkili karşılaştırmalarda öncelikli olarak scheffe testi uygulanmıştır.

Tablo 5 incelendiğinde 1. madde olan “Değerler eğitiminde yeterli bilgiye sahibim” araştırmaya katılanların görev yeri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir (F=7,42; p<.05). Değerler eğitiminde yeterli bilgiye sahibim görüş maddesini görev yeri değişkenine göre il merkezinde çalışan öğretmenler ($\bar{x}=4,43$) ilçe merkezinde olanlara göre ($\bar{x}=4,11$) daha fazla kabul ettikleri görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde 2. madde olan “Üniversitelerde değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde eğitim verilmektedir” araştırmaya katılanların görev yeri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir (F=6,98; p<.05). Üniversitelerde değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde eğitim verilmektedir görüş maddesini görev yeri değişkenine göre il merkezinde çalışan öğretmenler ($\bar{x}=3,26$) ve köy de çalışan öğretmenler ($\bar{x}=3,27$) ilçe merkezinde çalışan öğretmenlere göre ($\bar{x}=2,84$) daha fazla kabul ettikleri görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde 3. madde olan “Değerler eğitiminde kullanılabilir yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahibim” araştırmaya katılanların görev yeri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir (F=8,98; p<.05). Değerler eğitiminde kullanılabilir yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahibim görüş maddesini

görev yeri değişkenine göre köyde çalışan öğretmenler ($\bar{x}=4,04$) il merkezinde olanlara göre ($\bar{x}=3,60$) daha fazla kabul ettikleri görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde 5. madde olan “Değerler eğitimi okulların esas görevi olarak görülmelidir” araştırmaya katılanların görev yeri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F=3,95$; $p<.05$). Değerler eğitimi okulların esas görevi olarak görülmelidir görüş maddesini görev yeri değişkenine göre il merkezinde çalışan öğretmenler ($\bar{x}=4,31$) ilçe merkezinde olanlara göre ($\bar{x}=3,90$) daha fazla kabul ettikleri görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde 6. madde olan “Değerler eğitimi akademik başarı kadar önemlidir” araştırmaya katılanların görev yeri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F=3,78$; $p<.05$). Değerler eğitimi akademik başarı kadar önemlidir görüş maddesini görev yeri değişkenine göre köyde çalışan öğretmenler ($\bar{x}=4,44$) ve ilçe merkezinde çalışan öğretmenler ($\bar{x}=4,40$) il merkezinde çalışan öğretmenlere göre ($\bar{x}=4,15$) daha fazla kabul ettikleri görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde 18. madde olan “İlkokul ders kitaplarında değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde etkinlikler bulunmaktadır” araştırmaya katılanların görev yeri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F=3,12$; $p<.05$). İlkokul ders kitaplarında değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde etkinlikler bulunmaktadır görüş maddesini görev yeri değişkenine göre ilçe merkezinde çalışan öğretmenler ($\bar{x}=3,73$) köyde görev yapan öğretmenlere göre ($\bar{x}=3,57$), köyde görev yapan öğretmenler ($\bar{x}=3,57$) il merkezinde görev yapan öğretmenlere göre ($\bar{x}=3,29$) daha fazla kabul ettikleri görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde 21. madde olan “Değerler eğitiminde kendimi yeterli görmekteyim” araştırmaya katılanların görev yeri değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F=9,06$; $p<.05$). Değerler eğitiminde kendimi yeterli görmekteyim görüş maddesini görev yeri değişkenine göre il merkezinde çalışan öğretmenler ($\bar{x}=4,20$) ilçe merkezinde olanlara göre ($\bar{x}=3,77$) daha fazla kabul ettikleri görülmektedir.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Değerler Eğitimine İlişkin F Testi Bulguları ve Yorumları

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin mesleki kıdem değişkenine göre yapılan analiz sonucunda yedi madde de fark bulunmuş ve tablo 6 da verilmiştir.

Tablo.6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Değerler Eğitimine İlişkin F Testi Sonuçları

M. No	1-10 yıl		11-20 yıl		21 yıl ve üzeri		Varyans		Fark Olan Gruplar (Scheffe)
	(a) $\bar{x}$	S	(b) $\bar{x}$	S	(c) $\bar{x}$	S	F	p	
1	4,14	0,68	4,31	0,75	4,42	0,71	4,75	0,009	a ve c
5	4,18	0,92	3,95	1,04	3,86	1,08	3,27	0,039	a ve c
10	4,49	0,64	4,21	0,92	4,48	0,68	4,70	0,010	a ve b

$p<.05$

Yapılan varyans analizi sonucunda mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı fark çıkan 1, 5 ve 10. maddeler bu bölümde yorumlanmıştır. İkili karşılaştırmalarda öncelikli olarak scheffe testi uygulanmıştır.

Tablo 6 incelendiğinde 1. madde olan “Değerler eğitiminde yeterli bilgiye sahibim” araştırmaya katılanların mesleki kıdem değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görölmektedir ($F=4,75$; $p<.05$). Değerler eğitiminde yeterli bilgiye sahibim görüş maddesini mesleki kıdem değişkenine göre kıdemi 21 yıl ve üzeri olan öğretmenler ($\bar{x}=4,42$) mesleki kıdemi 1-10 yıl olanlara göre ($\bar{x}=4,14$) daha fazla kabul ettikleri görölmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde 5. madde olan “Değerler eğitimi okulların esas görevi olarak görölmelidir” araştırmaya katılanların mesleki kıdem değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görölmektedir ($F=3,27$; $p<.05$). Değerler eğitimi okulların esas görevi olarak görölmelidir görüş maddesini mesleki kıdem değişkenine göre kıdemi 1-10 yıl olan öğretmenler ($\bar{x}=4,18$) mesleki kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlara göre ($\bar{x}=3,86$) daha fazla kabul ettikleri görölmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde 10. madde olan “Okulda değerler eğitimi belli plan program çerçevesinde yapılmalıdır” araştırmaya katılanların mesleki kıdem değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görölmektedir ($F=4,70$; $p<.05$). Okulda değerler eğitimi belli plan program çerçevesinde yapılmalıdır görüş maddesini mesleki kıdem değişkenine göre kıdemi 1-10 yıl olan öğretmenler ($\bar{x}=4,49$) mesleki kıdemi 11-20 yıl olanlara göre ($\bar{x}=4,21$) daha fazla kabul ettikleri görölmektedir.

TARTIşMA. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tartışma ve Sonuç

Değerler eğitimi okullarda öğretmenlerin gözetiminde yürütölen ve bireyi yaşama hazırlayan etkinliklerdir. Bu etkinlikler de görev alan en önemli öğretmen grubu da sınıf öğretmenleridir. Çünkü sınıf öğretmenleri öğrenciler üzerinde birçok etkiye sahiptirler. Bu sebepten dolayı sınıf öğretmenlerinin değerler eğitiminde görev üstlenmesi çok önemlidir. Sınıf öğretmeninin, değerler eğitiminde görev üstlenmesi bu değerlerle yüzleşmek ve ahlaki sorunları çözmek için en önemli yollardan biridir (Wei, 2011). Değerler eğitimi alanında yapılmış birçok çalışma olmasına rağmen bu çalışma sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine bakışını belirleyecek özgünlükte bir çalışmadır. Bu çalışma ile sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimi hakkındaki bilgi düzeyleri, değerler eğitimine bakış açıları belirlenerek alana katkı sağlanacaktır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin demografik verilerine de dayalı olarak sonuçlar elde edilmiş olup bu alanda araştırmacılara ve eğitimcilere katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenler değerler eğitimi hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını ve toplumsal problemlerin birçoğunun değerler eğitiminin yeterince uygulanmamasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Fakat Thonberg (2008) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin değerler eğitimi hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadıklarını ve mesleki bilgilerinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Değerler eğitimi ile ilgili yapılmış olan bir diğer çalışma da ise Whitney (1986: 133) öğretmenlerin değerler eğitiminde kendilerini yeterli gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Zıt sonuçların çıkmasının sebebi evren örneklemeden kaynaklanıyor olabilir. Yapmış olduğumuz çalışmada öğretmenler değerler eğitimine hakim olduklarını belirtecek ifadeler kullanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler değerler eğitiminde öğretmenlerin örnek kişiler olması, değerler eğitimi için demokratik bir sınıf ortamının oluşturulması ve okuldaki tüm birimlerin işbirliği ile bir plan çerçevesinde gerçekleştirilerek okul aile işbirliğinin kurulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmen bireyin hayatında önemli olan rol modellerden birisi olduğu için her hareketi, her anı çocuk tarafından kaydedilir (Akarsu, 2015: 36). Öğretmenin her anını rol model olarak alan öğrencilerin öğretmenlerin sahip olduğu değerleri de alması kaçınılmazdır. Bu sebepten dolayı öğretmenler yaptıkları veya yapmadıkları her davranış ile değerler eğitimine doğrudan etki ederler.

Okullar sadece akademik başarı ile değil öğrencinin birçok gelişim alanlarıyla ilgilenmektedir. İnsanları ortak bir değer anlayışında buluşturmak; kişiyi toplumun, ahlaki, insani, manevi değerlerine saygılı birer birey olarak yetiştirmek için kişiye doğru yönde verilen eğitimin önemi yadsınamaz bir gerçektir (Sucu, 2012: 36). Bu sebepten dolayı araştırmaya katılan öğretmenler akademik başarı kadar değerler eğitiminin de önemli olduğunu ve değerler eğitiminde en önemli şeyin değerleri yaşamak olduğunu ifade etmeleri okulların asıl amacını da ortaya koyan bir sonuçtur.

Değerler, doğuştan olmayıp yaşam içerisinde zamanla şekillendiğinden, kişinin yaşam tarzını ve şahsiyetini belirleyen değerlerin, bu konularda ehil kişi ve kurumlar eliyle, sistemli ve bilinçli bir şekilde verilmesi daha uygun olabilir (Taş, 2016: 189). Medyanın değerler eğitimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu ve değerler eğitiminin teknolojik gelişmelere göre paralel yürütülmesi gerektiği sonucu da göz önüne alınacak olursa, değerler eğitiminde medyanın rol alması sağlanmalı ve bu değerler eğitimini yapacak kişilerin alanında uzman işin ehli insanlar olmasına özen gösterilmelidir. Ayrıca

Araştırmaya katılan öğretmenler eğitim fakültelerinde değerler eğitimi ile ilgili derslerin olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Üniversite öğrencilerinin eğitim değerlerini güçlendirmek ve doğru değerler edinmelerini sağlamak üniversite ahlak eğitiminin önemli bir görevidir (Li, 2009). Öğretmen yetiştirmek ile görevli olan üniversiteler, öğretmen adaylarına değerleri de öğretmek ve bu değerleri kazanmalarını sağlamak zorundadırlar.

Rainey (1999) yapmış olduğu çalışmada rretmenlerin değerler eğitimi konusunda sorumluluklarının farkında oldukları sonucuna ulaşmıştır. Araştırmaya katılan rretmenlerin değerler eğitiminde kullanılabilecek rretim yöntem ve teknikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını ve değerler eğitiminde kendilerini yeterli gördüklerini belirtmişleri de değerler eğitimi konusunda sorumluluklarının farkında olduklarının bir göstergesidir. Sorumluluğunun farkında olan bir rretmen değerler eğitiminde yapılabilecek çalışmalara hakim olup başarılı bir şekilde değerler eğitimini gerçekleştireceklerdir.

Araştırmaya katılan rretmenler değerler eğitimini okulların esas görevi olarak görerek, okulların değerler eğitiminde verimli olmadığını düşünmektedirler. Aynı zamanda rretmenler değerler eğitiminin okullarda akademik başarıya göre geri planda kaldığını ve ilkokul programlarında yer alan değerler eğitimi ile ilgili kazanımların yeterli olmadığını belirtmektedirler. Snook (2007), değerler eğitiminde en önemli ve en elverişli yer okul olup, rretmenlerin değer eğitimi programlarının hazırlanmasına ve uygulamalarına aktif olarak katılmaları halinde değerler eğitimi daha sağlıklı yapılacaktır. Okullar tarafından planlı ve programlı bir şekilde yürütülecek olan değerler eğitimi programlarının başarısı daha da artacaktır.

Kadınlar, bireylerin değerlere sahip olarak yetişmesinde en önemli rol üstlenen kişilerdir. Bu sebepten dolayı kadın rretmenler annelik özelliğinin vermiş olduğu etkiyle de değerler eğitiminde etkili olan unsurları daha iyi bilmektedirler. Araştırma sonuçlarına bakıldığında da kadın rretmenler değer eğitiminde en önemli olan şeyin değerleri yaşamak olduğunu daha fazla ifade etmişlerdir.

Diğer lisans mezunu rretmenler eğitim fakültesi mezunu rretmenlere göre değerler eğitiminde yeterli bilgiye sahip olduklarını, üniversitelerde değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde eğitim verildiğini ve değerler eğitiminde kullanılabilecek yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını daha fazla ifade etmişlerdir. Ayrıca diğer lisans mezunu rretmenler değerler eğitimi için demokratik bir sınıf ortamının oluşturulması gerektiğini, değerler eğitiminin günümüz teknolojik gelişmelere paralel programlanıp yürütülmesini, değerler eğitiminde kendilerini yeterli gördüklerini ve okullardaki değerler eğitiminin verimli olmadığını eğitim fakültesi rretmenlerine göre daha fazla kabul etmişlerdir

İl merkezinde çalışan rretmenler değerler eğitiminde yeterli bilgiye sahip olduğunu, üniversitelerde değerler eğitimi ile ilgili yeterli düzeyde eğitim verildiğini, değerler eğitiminin okulların esas görevi olduğunu ilçe merkezinde çalışan rretmenlere göre daha fazla kabul etmişlerdir. Aynı zamanda mesleki kıdemi fazla olan rretmenler değerler eğitimi hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını mesleki kıdemi az olanlara göre daha fazla kabul etmişlerdir. Bu sonuç il merkezinde çalışan ve mesleki kıdemi fazla olan rretmenlerin mesleki ve hayat tecrübelerinin fazla olmasından kaynaklanmış olabilir.

Köyde görev yapan öğretmenler değerler eğitiminde kullanılabilir yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını il merkezinde görev yapan öğretmenlere göre daha fazla kabul etmişlerdir. Mesleki kıdemi az olan, yani genç diye sınıflandıracağımız öğretmenlerimizin birçoğunun ilk görev yerleri kırsal kesimler olmaktadır. Genç öğretmenler üniversitelerden öğretim yöntem ve tekniklerine hakim olarak mezun oldukları için il merkezinde çalışan öğretmenlerden farklı düşünmeleri normaldir. Öğretim yöntem ve tekniklerine hakim olan öğretmenler her derse ve konuya uygun öğretim yöntem ve tekniği de kolaylıkla seçebilecektir.

Köyde ve ilçe merkezinde çalışan öğretmenler değerler eğitimi akademik başarı kadar önemlidir maddesini il merkezinde görev yapan öğretmenlere göre daha fazla kabul etmişlerdir. İl merkezinde görev yapan öğretmenler birçok faktörden dolayı akademik başarıyı daha fazla önemsemektedir. Bunun sonucu olarak da köy ve ilçe merkezinde çalışan öğretmenler değerler eğitimini akademik başarı kadar önemli görmüş ve ifade etmişlerdir.

Richert (2005), Çalışma sonucunda öğretmenler devlet okullarında ahlaki değerlerin zorunlu olması gerektiğini belirtmiştir. Çünkü okullar değerler eğitiminde çok önemli bir görev üstlenmektedir. Araştırma sonuçları incelendiğinde de mesleki kıdemi az olan öğretmenler değerler eğitiminin okulların esas görevi olduğunu ve okullarda değerler eğitiminin belirli bir plan çerçevesinde yapılması gerektiğini mesleki kıdemi fazla olan öğretmenlere göre daha fazla kabul etmişlerdir. Mesleki kıdemi az olan öğretmenlerin değerler ile ilgili okulların görev ve sorumluluklarını kavramış olmasından dolayı daha fazla kabullendikleri söylenebilir.

Öneriler

- Değerler eğitiminde kullanılabilir öğretim yöntem ve tekniklere ilişkin öğretmenlerin bilgi sahibi olması sağlanabilir.
- Değerler eğitiminde öğretmenlerin rol model olması ve değerleri yaşamaları için gerekli çalışmalar yapılabilir.
- Değerler eğitiminde öğretmenlerin sorumluluklarının neler olduğu belirlenebilir.
- Değerler eğitimi ile ilgili program çalışmaları yapılabilir.
- Değerler eğitimi konusunda okulların görev ve sorumlulukları belirlenebilir.
- Araştırmacılar öğretmenlerin değerler eğitiminde kullandığı yöntem ve teknikleri araştırabilirler.
- Araştırmacılar değerler eğitiminde okulun etkisini araştırabilirler.
- Araştırmacılar değerler eğitiminde öğretmenlerin rol model olabilmek için neler yaptıklarını araştırabilirler.

KAYNAKÇA

- Akarsu, S. (2015). İlkokul (1-4) ve ortaokul (5-8) müzik ders kitaplarında yer alan şarkıların değerler bakımından incelenmesi ve değerler eğitimine ilişkin ğrenci algıları. *Yayımlanmamış Doktora Tezi, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.*
- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27.
- Bykztrk ř., akmak. E. K., Akgün. . E., Karadeniz. ř. ve Demirel. F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem
- Çengelci, T. (2010). İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde değerler eğitiminin gerçekleştirilmesine ilişkin bir durum alışması. *Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.*
- Dasari, R. P. (2017). Value System and Value Preferences of Prospective Teachers of Secondary Schools: An Indian Survey. *Universal Journal of Educational Research*, 5(8), 1403-1409.
- Demircioğlu, İ. H., & TOKDEMİR, M. A. (2008). Değerlerin oluşturulma sürecinde tarih eğitimi: Amaç, işlev ve içerik. *Değerler eğitimi dergisi*, 6(15), 69-88.
- Ersoy. E. (2013). Nicel araştırma yöntemleri. S. Baştürk (Ed.). *Bilimsel araştırma yntemleri* (s: 339- 374). iinde. Ankara: Vize.
- Halstead, J. M. (1996). Values and values education in schools. *Values in education and education in values*, 3-14.
- İşcan, C. D. (2007). İlkğretim düzeyinde değerler eğitimi programının etkililiği. *Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.*
- Komalasari, K., Saripudin, D., & Masyitoh, I. S. (2014). Living values education model in learning and extracurricular activities to construct the students' character. *Journal of Education and Practice*, 5(7).
- Kumar, M. (2017). Importance of Intrinsic and Instrumental Value of Education in Pakistan. *Journal of Education and Educational Development*, 4(2), 177-199.
- Li, Y. N. (2009). *Research on the reception in contemporary college students' values education* (Order No. 10321359). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1870408317). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1870408317?accountid=15927>
- Mergler, A. G., & Spooner-Lane, R. (2012). What pre-service teachers need to know to be effective at values-based education. *Australian Journal of Teacher Education*, 37(8), 5.
- Merter, F., ve Bozkurt, E. (2014). Sınıf ğretmeni Blm ğrencilerinin Değerler Eğitimine İlişkin Grşleri. *Turkish Studies International Periodical For the Languages Literature and History of Turkish or Turkic*, 9, 5.
- Meydan, H. (2012). İlkğretim okullarında değerler ve karakter eğitimi. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya.*
- Nguyen, Q. T. N. (2016). The Vietnamese Values System: A Blend of Oriental, Western and Socialist Values. *International Education Studies*, 9(12), 32-40.

- Rainey, T. R. (1999). *Perceptions from a select sample of rural, east-central Illinois, high school social studies teachers on their role as values educators*. Doctoral dissertation, University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Richert, P. L. (2005). *Teacher Attitudes Regarding The Teaching Of Morals And Values In The Curriculum*. Master of Science In Education Thesis, California State University, California
- Sapsağlam, Ö. (2015). Anasınıfına devam eden çocuklara uygulanan sosyal değerler eğitimi programının sosyal beceri kazanımına etkisinin incelenmesi. *Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.
- Sarı, E. (2005). Öğretmen adaylarının değer tercihleri: Giresun Eğitim Fakültesi örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(10), 75-90.
- Snook, I. (2007). Values Education in Context. In D.N. Aspin & J.D. Chapman (Eds.), *Values Education And Lifelong Learning*, (Ss.80-92).
- Sucu, A. Ö. (2012). *Mesnevîlerin Edebiyat Eğitiminde Değer Aktarım Aracı Olarak Kullanılması*. Yayımlanmamış Tüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Taş, H. (2016). Mesnevî destekli değerler eğitiminin ilkokul 4. Sınıf öğrencilerinin tutumlarına etkisi. *Yayımlanmamış doktora tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun*.
- Thornberg, R. (2008). The lack of professional knowledge in values education. *Teaching and Teacher Education*, 24(7), 1791-1798.
- Ülavere, P. ve Tammik, A. (2017). Value Education in Estonian Preschool Child Care Institutions. *Journal of teacher education for sustainability*, 19(1), 129-146.
- Wei, H. J. (2011). *Teaching in classroom and value education* (Order No. 10568353). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1874912723). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1874912723?accountid=15927>
- Wells, J. (2011). International education, values and attitudes: A critical analysis of the International Baccalaureate (IB) Learner Profile. *Journal of Research in International Education*, 10(2), 174-188.
- Whitney, I. B. (1986). The status of values education in the middle and junior high schools of Tennessee. Doctoral dissertation, Tennessee State University.
- Veugeliers, W. & Vedder, P. (2003). Values in teaching, *Teachers and Teaching*, 9(4), 377-389

Classroom Teachers' Opinions On Values Education

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Values are the norms accepted by society and enabling individuals to live in society. These norms are formed by the influence of many factors such as the belief, attitude and lifestyle of the society. The most important task in teaching the values formed by the society falls to the families and teachers. The education of the children in the first years by the family provides the individuals with values. When children start the school, they are able to carry on in a healthier and more systematic way thanks to the determined plans and prepared programs. The more accurate the values are realized in the family and the schools according to the wishes and expectations of the society, the more the objective will be achieved.

Objective of Study

This study was carried out in order to receive the opinions of the classroom teachers about values education. For this purpose, the opinions of the class teachers about values education were evaluated. The following sub-objectives were addressed for the realization of the objective.

- What do primary school teachers think about values education?
- Is there a difference in the opinions of the classroom teachers who participated in the study regarding values education according to the gender variable?
- Is there a difference in the opinions of the classroom teachers who participated in the study regarding values education according to the professional seniority variable?
- Is there a difference in the opinions of the classroom teachers who participated in the study regarding values education according to the school of graduation variable?
- Is there a difference in the opinions of the classroom teachers who participated in the study regarding values education according to the place of duty variable?

Model of Study

The study aiming to examine the opinions of the classroom teachers about the values education has a survey model and a descriptive nature.

Study Group

The study group consisted of 350 classroom teachers serving in the province of Elazığ in the school year 2018-2019.

Collection and Analysis of Data

The data were obtained by a questionnaire form which was prepared by Merter and Bozkurt (2014). The questionnaire form consists of 2 parts. The first part of the questionnaire contains demographic data. Based on these demographic data, opinion items were compared. In the second part of the questionnaire, there are 21 items containing the opinions on values education. Five-point Likert-type scale was used in the questionnaire and the evaluation was carried out based on this. SPSS statistical package was used for data analysis. "Arithmetic mean", "percent" and "frequency" were used to analyze the data obtained from the study. In addition, the degree to which teacher opinions are

affected by variables based on demographic data was tested with independent samples t-test and anova tests.

Findings and Conclusions

When the results of the study are examined, the teachers who participated in the study stated that they have sufficient knowledge about values education, that teachers should be exemplary in values education, a democratic classroom environment should be established for values education and school and family cooperation should be established by the cooperation of all the units of school in the framework of a plan.

The teachers who participated in the study stated that values education is as important as academic achievement and that living the values is the most important thing in values education and that the media has a significant effect on values education. Again, when the results of the study are examined, it should be stated that values education should be carried out in parallel with technological developments and that there are courses related to values education in education faculties.

The teachers who participated in the study stated that they have sufficient knowledge about the teaching methods and techniques that can be used in values education and they consider themselves sufficient in values education. The teachers who participated in the study think that values education is the main duty of the schools and that the schools are not efficient in values education. At the same time, teachers stated that values education remains in the background of the academic achievement in schools and that the gains related to values education in the primary school programs are not sufficient.

Compared to the teachers who have graduated from faculty of education, teachers who have completed other undergraduate programs stated more that they have sufficient knowledge in values education, that they are adequately educated about values education in universities and that they have sufficient knowledge about the methods and techniques that can be used in the values. Compared to the teachers who have graduated from faculty of education, teachers who have completed other undergraduate programs accepted more that a democratic classroom environment should be established for values education and that values education should planned and implemented in parallel with today's technological developments. Compared to the teachers who have graduated from faculty of education, teachers who have completed other undergraduate programs stated more that they consider themselves sufficient in values education and values education in the schools is not efficient.

Compared to the teachers working in the district center, teachers working in the city center accepted more that they have sufficient knowledge in values education, that they are given adequate education about values education in the universities, and values education is the main duty of the schools. Compared to the teachers working in the city center, teachers working in the villages accepted more that they have sufficient knowledge about the methods and techniques that can be used in the values education. Compared to the teachers working in the city center, teachers working in the villages and district centers accepted more that values education is as important as academic achievement.

Compared to the teachers with lower professional seniority, teachers with higher professional seniority accepted more that they have sufficient knowledge about values education. Compared to the teachers with higher professional seniority, teachers with lower professional seniority accepted more that values education is the main duty of the schools and that values education should be carried out under a specific plan in schools.